

Odůvodnění

Odůvodnění k návrhu vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem

Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu

Předkládaný návrh vyhlášky se vydává na základě zmocnění podle § 98a odst. 2 písm. i) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, je Energetický regulační úřad (dále také „Úřad“) povinen stanovit prováděcím právním předpisem Pravidla trhu s plynem.

V roce 2009 byla v souladu s energetickým zákonem vydána vyhláška č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem. Vyhláška stanovovala zejména pravidla přístupu k přepravní soustavě, k distribuční soustavě a k zásobníku plynu, aby tím zajistila, že subjekty, kterým energetický zákon přiznává právo přístupu k jednotlivým zařízením plynárenské soustavy České republiky, mohou toto právo realizovat za předem známých podmínek. Vyhláška dále stanovovala mimo jiné způsoby řešení nedostatku kapacit v plynárenské soustavě, postupy a termíny pro předkládání nominací a renominací, termíny pro předkládání žádostí o uzavření smluv na trhu s plynem a termíny uzavírání smluv, postupy a podmínky pro přenesení a převzetí odpovědnosti za odchylku, rozsah a termíny předávání údajů pro vyhodnocování odchylek a vyúčtování dodávek plynu a ostatních služeb, postupy pro vyhodnocování, zúčtování a vyrovnávání odchylek a zúčtování a vypořádání vyrovnávacího plynu ve stavu nouze a při předcházení stavu nouze, postup provozovatele zásobníku plynu při prodeji nevytěženého plynu z zásobníku plynu po zániku smlouvy o uskladňování plynu, druhy krátkodobých trhů, jejich organizaci a způsoby jejich vypořádání, pravidla tvorby, přiřazení a užití typových diagramů dodávek plynu, termíny a postup při změně dodavatele plynu, postup při přerušení, omezení a obnovení dodávky plynu při neoprávněném odběru plynu, neoprávněné distribuci a neoprávněné přepravě a postup při zajištění dodávky plynu dodavatelem poslední instance.

Vyhláška č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, byla novelizována vyhláškou č. 370/2010 Sb., vyhláškou č. 442/2011 Sb., vyhláškou č. 436/2012 Sb. a vyhláškou č. 291/2014 Sb.

Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Hlavní důvody a cílem návrhu vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem jsou:

- a) adaptace příslušných ustanovení vyhlášky na přímo aplikovatelnou komunitární právní úpravu, danou Nařízením Komise (EU) č. 984/2013 ze dne 14. října 2013, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských soustavách (dále „NC CAM“),

- b) adaptace příslušných ustanovení vyhlášky na přímo aplikovatelnou komunitární právní úpravu, danou Nařízením Komise (EU) č. 312/2014, ze dne 26. března 2014, kterým se stanoví kodex sítě pro vyrovnávání plynu v přepravních soustavách (dále „NC BAL“),
- c) soulad návrhu vyhlášky se zákonem č. 131/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – tato novela mimo jiné významným způsobem změnila zvláštní část energetického zákona upravujícího podmínky podnikání v plynárenství,
- d) upřesnění a dodatečná úprava stávajícího znění vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem s cílem efektivního nastavení pravidel trhu s plynem a minimalizace výkladových obtíží.

Základními cíli přímo aplikovatelných Nařízení Komise (EU) č. 984/2013 ze dne 14. října 2013, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských soustavách a Nařízení Komise (EU) č. 312/2014, ze dne 26. března 2014, kterým se stanoví kodex sítě pro vyrovnávání plynu v přepravních soustavách, jsou především:

- a. Uživatelé sítě budou primárně zodpovědní za bilancování svého portfolia tak, aby minimalizovali potřebu provozovatele přepravní soustavy provádět akce na vyrovnávání systému stanovenými nástroji.
- b. Uživatelé sítě budou vyrovnávat způsobenou odchylku v soustavě pouze pomocí finančního vyrovnávání.
- c. Provozovatel přepravní soustavy při vyrovnávání soustavy primárně využívá nákup/prodeje krátkodobých standardizovaných produktů na vnitrodenním trhu
- d. Zavedení aukčních mechanismů na všech propojovacích bodech přepravní soustavy.
- e. Nabídka koordinovaných kapacit na propojovacích bodech, nekoordinované pouze ve speciálních případech.

Dne 5. června 2015 nabyl platnosti zákon č. 131/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela, která má nabýt účinnosti dnem 1. ledna 2016, mimo jiné změnila zvláštní část energetického zákona upravujícího podmínky podnikání v plynárenství. Vyhláška rovněž nově upravuje některé vztahy na základě ustanovení § 98a odst. 2 písm. i) energetického zákona, ve znění zákona č. 131/2015 Sb. Tato novela zavádí nové postupy při změně dodavatele a v důsledku změny některých opatření na ochranu zákazníka podle ustanovení § 11a. Konkrétně jsou zaváděny postupy při výpovědi smlouvy o dodávce plynu

nebo o sdružených službách dodávky elektřiny v případě jejího uzavření distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory držitele licence.

Navržená vyhláška rovněž reaguje na praktické dopady vůči uživatelům plynárenských zařízení, což umožní potenciálním uživatelům plynárenské soustavy pružněji reagovat na situaci na trhu s plynem.

V případě pravidel provozování přepravní nebo distribuční soustavy došlo k úpravě pravidel pro zkušební provoz, jehož smyslem je ověření instalované technologie, kdy na základě podnětů od účastníků trhu s plynem došlo k novému nastavení definice zákazníka s charakterem otop.

Další významná změna se dotýká procesu změny dodavatele plynu spočívající v upřesnění některých postupů a úkonů dotčených účastníků trhu s plynem. Tyto úpravy mají zajistit rychlejší a bezproblémovou realizaci zákonného práva zákazníka na změnu dodavatele plynu vyplývající z novely zákona č. 458/2000 Sb.

V ostatních ustanoveních vyhlášky jsou navrženy úpravy reagující na praktické zkušenosti účastníků trhu s plynem a zapojení operátora trhu do těchto procesů. V rámci veřejného konzultačního procesu byly jednotlivé návrhy na úpravu stávajících postupů projednávány tak, aby akceptací podnětu nebo následným nevhodným nastavením nedošlo k založení nerovnováhy mezi účastníky trhu s plynem.

Protože vyhláška č. 365/2009 Sb. již byla několikrát novelizována a navržené úpravy se podstatným způsobem z výše uvedených důvodů dotýkají převážné části jednotlivých ustanovení vyhlášky, navrhnul Energetický regulační úřad z důvodu zajištění přehlednosti vydat vyhlášku, kterou bude vyhláška č. 365/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nahrazena. Toto řešení bylo zvoleno také s ohledem na skutečnost, že a) aplikace nových principů do odpovídajícího nastavení modelu trhu s plynem nesmí mít regresivní charakter a nesmí ohrozit činnost jednotlivých účastníků trhu s plynem, b) přechod na nové principy znamená pro účastníky trhu s plynem požadavek na zajištění odborných, finančních i softwarových prostředků k jejich zvládnutí.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je vyhláška navržena, a předpisy Evropské unie

Předkládaný návrh vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem je zcela v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. 131/2015 Sb.

Navrhovaná vyhláška se vydává na základě ustanovení § 98a odst. 2 písm. i) bodu 1 až 14 energetického zákona, ve znění zákona č. 131/2015 Sb., podle kterého je Úřad oprávněn stanovit vyhláškou pravidla přístupu k přepravní soustavě, k distribučním soustavám a k zásobníku plynu, rozsah zveřejňovaných informací pro umožnění přístupu k přepravní

soustavě, distribuční soustavě a zásobníku plynu a způsoby řešení nedostatku kapacit v plynárenské soustavě, termíny pro předkládání žádostí o uzavření smluv na trhu s plynem a termíny uzavírání smluv, postupy a podmínky pro přenesení a převzetí odpovědnosti za odchylku, rozsah a termíny předávání údajů pro vyhodnocování odchylek a vyúčtování dodávek plynu a ostatních služeb, postupy pro vyhodnocování, zúčtování a vyrovnávání odchylek a zúčtování a vypořádání vyrovnávacího plynu ve stavu nouze a při předcházení stavu nouze, postupy a termíny pro předkládání nominací a renominací, postup provozovatele zásobníku plynu při prodeji nevytěženého plynu ze zásobníku plynu po zániku smlouvy o uskladňování plynu, pravidla organizace krátkodobých trhů a způsoby jejich vypořádání, pravidla tvorby, přiřazení a užití typových diagramů dodávek plynu, termíny a postup při volbě a změně dodavatele plynu včetně registrace odběrných a předávacích míst, postup při přerušení, omezení a obnovení dodávky plynu při neoprávněném odběru, neoprávněné distribuci a neoprávněné přepravě, postup při zajištění dodávky plynu dodavatelem poslední instance, skladbu ceny služby přepravy plynu, skladbu ceny služby distribuční soustavy a ostatních regulovaných cen v plynárenství a způsob a termíny předávání údajů mezi účastníky trhu s plynem pro vyúčtování regulovaných cen a způsob a termíny účtování a hrazení regulovaných cen mezi účastníky trhu s plynem, technické požadavky na provoz pro ověření technologie a postup pro stanovení zálohových plateb. Předkládaný návrh vyhlášky je v souladu s tímto zákonem.

Návrh vyhlášky je v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES a s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009, ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) 1775/2005.

Návrh vyhlášky implementuje závazky vyplývající z Nařízení Komise (EU) č. 984/2013 ze dne 14. října 2013, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských soustavách a z Nařízení Komise (EU) č. 312/2014, ze dne 26. března 2014, kterým se stanoví kodex sítě pro vyrovnávání plynu v přepravních soustavách.

Návrh vyhlášky není v rozporu s žádným předpisem evropského práva upravujícím oblast plynárenství.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady a dopady na životní prostředí

Návrh vyhlášky nepředpokládá žádné dodatečné nároky na státní rozpočet ani rozpočet Energetického regulačního úřadu. V důsledku navrhované právní úpravy se rovněž nepředpokládá jakýkoli dopad do ostatních veřejných rozpočtů územních samosprávních celků.

Návrh vyhlášky maximálně využívá existující procesy, a proto i přes výrazné změny vyplývající z NC CAM a NC BAL se předpokládá minimální finanční zátěž pro soukromé subjekty, na které se změna vyhlášky vztahuje. Odhad nákladů souvisejících s implementací navrhovaného předpisu je vyčíslen dále. Podnikatelské prostředí v oblasti plynárenství v České republice primárně upravuje energetický zákon a na úrovni podzákonného právního předpisu bylo v základech nastaveno stávající vyhláškou č. 365/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Očekává se zlepšení sociálního a podnikatelského prostředí, a to zejména z důvodu rozšíření podmínek, za nichž lze přistupovat k přepravní soustavě, stanovení postupů upravujících proces při změně dodavatele plynu, a úpravy ustanovení, která v účinném znění vyhlášky nabízejí nejednoznačný nebo nepřesný výklad. Návrh znění vyhlášky je koncipován tak, aby byla minimalizována finanční zátěž na straně účastníků trhu s plynem včetně konečných spotřebitelů. Nastavené procesy v maximální míře využívají stávajících informačních systémů.

V důsledku úpravy vyhlášky se nepředpokládají negativní sociální dopady. Návrh vyhlášky nemá vliv na postavení specifických skupin obyvatel včetně sociálně slabých, osob se zdravotním postižením a národnostních menšin. Návrh vyhlášky nemá dopad na životní prostředí.

Materiál má neutrální dopad na rovnost žen a mužů.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh vyhlášky plně respektuje principy právní úpravy ochrany soukromí osob a jejich osobních údajů tak, jak jsou zakotveny zejména zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zhodnocení korupčních rizik

Návrh vyhlášky nepředpokládá jakékoliv zvýšené korupční riziko. Jedná se z velké části o úpravu pravidel vycházející z právních předpisů Evropské unie. Tyto změny de facto neumožňují vznik korupčního prostředí. Návrh vyhlášky proto nepředpokládá založení korupčních rizik ani jejich nárůst.

Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení a cíle

1.1. Název

Vyhláška o Pravidlech trhu s plynem, která nahrazuje

1. Vyhlášku č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem.
2. Vyhlášku č. 370/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem.
3. Vyhlášku č. 442/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění vyhlášky č. 370/2010 Sb.
4. Vyhlášku č. 436/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů.
5. Vyhlášku č. 291/2014 Sb., kterou se mění vyhláška č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů.

1.2. Definice problému

Cílem navrhované právní úpravy, tj. vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem je přizpůsobit obsah prováděcího právního předpisu zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. 131/2015 Sb. Navrhovaná právní úprava dále vychází z potřeby promítnout do národních pravidel požadavky a principy stanovené evropským právem, a to konkrétně nařízením Komise (EU) č. 312/2014 ze dne 26. března 2014, kterým se stanoví kodex sítě pro vyrovnávání plynu v přepravních soustavách, které stanovuje jednotná harmonizovaná pravidla vyrovnávání plynu v přepravních soustavách platná pro celou EU za účelem usnadnění hlubší integrace vnitřního trhu s plynem v rámci EU, a Nařízením Komise (EU) č. 984/2013 ze dne 14. října 2013, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se doplňuje nařízení (ES) č. 715/2009.

Dne 5. června 2015 nabyl platnosti zákon č. 131/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela, která má nabýt účinnosti dne 1. ledna 2016, mimo jiné změnila zvláštní část energetického zákona upravujícího podmínky podnikání v plynárenství. Vyhláška rovněž nově upravuje některé vztahy na základě ustanovení § 98a odst. 2 písm. i) energetického zákona, ve znění zákona č. 131/2015 Sb. Podle tohoto zmocňovacího ustanovení Pravidla trhu s plynem mimo jiné nově stanoví pravidla přístupu k přepravní soustavě, postupy a termíny pro podávání nominací, rozsah a termíny předávání údajů pro vyhodnocování odchylek a vyúčtování dodávek plynu a ostatních služeb, postupy pro

vyhodnocování, zúčtování a vyrovnávání odchylek a zúčtování a vypořádání vyrovnávacího plynu ve stavu nouze a při předcházení stavu nouze, skladbu ceny služby přepravy plynu, skladbu ceny služby distribuční soustavy a ostatních regulovaných cen v plynárenství a způsob a termíny předávání údajů mezi účastníky trhu s plynem pro vyúčtování regulovaných cen a způsob a termíny účtování a hrazení regulovaných cen mezi účastníky trhu s plynem, technické požadavky na provoz pro ověření technologie a postup pro stanovení zálohových plateb.

V rozsahu tohoto zmocnění je tedy nezbytné upravit termíny a procesy podle NC CAM a NC BAL a tedy adaptovat vyhlášku č. 365/2009 Sb. na novou přímo aplikovatelnou evropskou úpravu. V důsledku komplexnosti navržených změn bylo přistoupeno k vytvoření nové vyhlášky nahrazující stávající vyhlášku č. 365/2009 Sb., a uvést v účinnost ustanovení právních předpisů nezbytné k dosažení souladu s NC CAM a NC BAL, a to k datu účinnosti těchto nařízení.

1.3. Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Na základě zmocnění podle § 98a odst. 2 písm. i) energetického zákona je Energetický regulační úřad povinen stanovit prováděcím právním předpisem Pravidla trhu s plynem.

V roce 2009 byla v souladu s energetickým zákonem vydána vyhláška č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem. Vyhláška stanovila pravidla přístupu k přepravní soustavě, k distribuční soustavě a k podzemnímu zásobníku plynu, rozsah zveřejňovaných informací pro umožnění přístupu k přepravní soustavě, distribuční soustavě a podzemnímu zásobníku plynu a způsoby řešení nedostatku kapacit v plynárenské soustavě, postupy a termíny pro předkládání nominací a renominací, termíny pro předkládání žádostí o uzavření smluv na trhu s plynem a termíny uzavírání smluv, postupy a podmínky pro přenesení a převzetí odpovědnosti za odchylku, rozsah a termíny předávání údajů pro vyhodnocování odchylek a vyúčtování dodávek plynu a ostatních služeb, postupy pro vyhodnocování, zúčtování a vyrovnávání odchylek a zúčtování a vypořádání vyrovnávacího plynu ve stavu nouze a při předcházení stavu nouze, postup provozovatele podzemního zásobníku plynu při prodeji nevytěženého plynu z podzemního zásobníku plynu po zániku smlouvy o uskladňování plynu, druhy krátkodobých trhů, jejich organizaci a způsoby jejich vypořádání, pravidla tvorby, přiřazení a užití typových diagramů dodávek plynu, termíny a postup při změně dodavatele plynu, postup při přerušení, omezení a obnovení dodávky plynu při neoprávněném odběru plynu, neoprávněné distribuci a neoprávněné přepravě a postup při zajištění dodávky plynu dodavatelem poslední instance.

Na základě zákona č. 90/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, bylo zákonné zmocnění Úřadu k vydání Pravidel trhu s plynem podle ustanovení § 98a odst. 2 písm. i) energetického zákona rozšířeno o kompetenci Úřadu stanovit prostřednictvím této vyhlášky

dále strukturu cen za činnosti operátora trhu a způsob a termíny účtování a úhrad ceny za činnosti operátora trhu jednotlivými účastníky trhu s plynem.

1.4. Identifikace dotčených subjektů

Dotčenými subjekty jsou fyzické a právnické osoby, které jsou držitelem licence na přepravu plynu, distribuci plynu, uskladňování plynu, výrobu plynu nebo obchod s plynem opravňující k podnikání v odvětví plynárenství na území České republiky. Dále operátor trhu a zákazníci na území České republiky. Tyto subjekty energetický zákon označuje za účastníky trhu s plynem a přiznává jim práva a stanovuje povinnosti. Poslední kategorií jsou fyzické nebo právnické osoby, většinou zahraniční, které mají zajištěno právo přístupu třetích stran do soustavy, ale které se nechtějí stát subjekty zúčtování registrovanými u operátora trhu.

Z hlediska NC BAL dochází na základě energetického zákona k rozdělení kompetencí mezi provozovatele přepravní soustavy a operátora trhu.

Ve smyslu § 58 odst. 8 písm. a) energetického zákona je provozovatel přepravní soustavy povinen zajistit bezpečný a spolehlivý provoz, údržbu, obnovu a rozvoj přepravní soustavy a dále zřídit a provozovat technický dispečink, prostřednictvím kterého zajišťuje dispečerské řízení přepravní soustavy a tedy její bezpečný a spolehlivý provoz. Nedílnou součástí dispečerského provozu je rovněž operativní řízení provozu, které mimo jiné zahrnuje zabezpečení fyzické rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícím do přepravní soustavy a množstvím plynu z přepravní soustavy vystupujícím. Provozovatel přepravní soustavy tak tedy na základě energetického zákona zajišťuje fyzické vyrovnání soustavy.

Dotčeným subjektem je držitel licence na činnosti operátora trhu, tj. společnost OTE, a.s., neboť ve smyslu ustanovení § 20a odst. 4 energetického zákona platí, že operátor trhu je mj. povinen zajišťovat obchodní vyrovňávání přepravní soustavy, tj. zúčtování a vypořádání vyrovňovacího plynu na základě údajů předaných provozovatelem přepravní soustavy.

V podmínkách ČR je tedy fyzické a obchodní vyrovňávání přepravní soustavy prováděno odlišnými subjekty. Operátor trhu je povinen, kromě jiného, vyhodnocovat odchylky za celé území ČR a toto vyhodnocení předávat jednotlivým subjektům zúčtování a provozovateli přepravní soustavy a na základě vyhodnocení odchylek zajišťovat zúčtování a vypořádání odchylek subjektů zúčtování, které jsou povinny je uhradit.

1.5. Popis cílového stavu

Jedním z cílů navrhované prováděcí právní úpravy je především naplnění požadavků NC CAM, které se zaměřuje na usnadnění přepravy zemního plynu a obchodování s plynem v celé EU, na podporu a stanovení harmonizovaných mechanismů přidělování kapacity, tj. aukční mechanismy a sadu standardizovaných kombinovaných produktů kapacit na přeshraničních propojovacích bodech mezi vstupně-výstupními zónami. NC CAM s ohledem na všeobecné obchodní a technické předpisy týkající se přidělování kapacity, také určuje,

jakým způsobem spolupracují provozovatelé sousedících přepravních soustav za účelem podpory prodeje a používání koordinované přepravní kapacity.

Dalším významným cílem navrhované prováděcí právní úpravy je především naplnění požadavků NC BAL, tj. podpořit rozvoj konkurenčního krátkodobého velkoobchodního trhu s plynem v EU, umožnit poskytování flexibility přepravní soustavy a nabídnout ji k nákupu a prodeji prostřednictvím tržních mechanismů, aby uživatelé sítě mohli účinně vyrovnávat svá vyrovnávací portfolia nebo aby provozovatelé přepravní soustavy využili flexibilitu přepravní soustavy při vyrovnávání přepravní soustavy, dále usnadnit obchod s plynem mezi vyrovnávacími zónami, a tím přispět k rozvoji tržní likvidity. Cílem je tedy dokončení plně funkčního a navzájem propojeného vnitřního trhu s energií, zvýšení konkurenceschopnosti a zaručení toho, že si všichni spotřebitelé si budou moci pořídit energii za ty nejpříznivější ceny.

Kromě adaptace evropských pravidel pro vyrovnávání plynu v přepravní soustavě má navrhovaná úprava rovněž za cíl nevytvářet bariéry pro malé obchodníky k účasti na trhu s plynem v České republice, nezvyšovat rizika pro provozovatele přepravní soustavy a operátora trhu a v co největší míře podporovat obchodování na krátkodobém trhu s plynem v ČR, tj. využít v co největší míře již vybudované IT systémy účastníků trhu s plynem.

Výsledný model pak bude představovat vyvážený a nediskriminační kompromis, jehož hlavním smyslem je rozvoj trhu s plynem v České republice a nastavení takových podmínek, aby byla zajištěna bezpečnost dodávek plynu pro zákazníky v České republice a zároveň nedošlo k nárůstu cen pro zákazníky v důsledku přijetí řešení vyvolávající neopodstatněné náklady.

1.6. Zhodnocení rizika

Rizika spojená s nečinností jsou popsána níže u jednotlivých posuzovaných oblastí. Obecně však platí, že případný nesoulad národního a komunitárního práva k termínu účinnosti nařízení, kdy uplyne transpoziční lhůta většiny ustanovení NC CAM, by způsobovalo jednak značné aplikační potíže, jednak by představovalo porušení závazků České republiky vyplývající z komunitárního práva s možností postihu ze strany Komise včetně podání žaloby u Evropského soudního dvora.

Pokud by termíny a postupy popsané ve vyhlášce č. 365/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebyly novelizovány nebo nově definovány, dostal by se model trhu s plynem daný vyhláškou o Pravidlech trhu s plynem do rozporu se současnými evropskými právními, ekonomickými, a faktickými požadavky na fungování vnitřního trhu s plynem.

2. Návrh variant řešení

Níže jsou hodnoceny nejvýznamnější změny vyhlášky č. 365/2009 Sb., ve znění vyhlášky č. 291/2014 Sb. Ostatní změny jsou spíše upřesňujícího, doplňujícího a legislativně-technického charakteru.

2.1. Změna mechanismu přidělování kapacity

2.1.1 Identifikace problému

Nařízení Komise (EU) č. 984/2013 ze dne 14. října 2013, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacit v plynárenských přepravních soustavách a kterým se doplňuje nařízení (ES) č. 715/2009, vyžaduje od 1. listopadu 2015 zásadní změnu v přístupu k rezervacím přepravních kapacit. Na všech relevantních propojovacích bodech přepravních soustav musí být s účinností od tohoto data nabízena a rezervována kapacita v souladu s podrobnými principy NC CAM, a nebude možné využít stávajících principů rezervace kapacit.

Přepravní produkty (roční, čtvrtletní, měsíční, denní, vnitrodenní) a termíny pro jejich obchodování budou harmonizovány ve všech členských zemích EU.

Na všech propojovacích bodech, kde je to možné, musí být nabízena koordinovaná kapacita, tj. kapacita, která je složena z odpovídající vstupní a výstupní kapacity na obou stranách každého propojovacího bodu, pro které je dnes nezbytné provádět u dvou provozovatelů oddělené rezervace kapacity zpravidla s odlišným termínem rezervace a odlišnou dobou trvání této rezervace.

2.1.2 Návrh variant řešení

Varianta I – rezignace na úpravu vyhlášky

Tato varianta by znamenala ponechat stávající znění vyhlášky bez jakékoli úpravy.

Varianta II – úprava podle návrhu

Tato varianta předpokládá nastavení aukčních mechanismů na hraničních propojovacích bodech a nabídku koordinovaných přepravních kapacit na propojovacích bodech, kde to technické uspořádání na druhé straně propojovacího bodu umožňuje, v souladu s NC CAM.

Tato varianta v souladu s NC CAM zavádí pět výše uvedených standardizovaných kapacitních produktů a podrobná pravidla pro přidělování kapacity v propojovacích bodech. Ve všech propojovacích bodech se použije stejný způsob pořádání aukcí. Příslušné aukční procesy se pro všechny dotčené propojovací body zahajují současně. V jednotlivých aukčních procesech týkajících se jediného produktu standardní kapacity je kapacita, až na výjimky dle NC CAM, přidělována nezávisle na všech ostatních aukčních procesech.

Pokud je při aukci nabízeno několik produktů standardní kapacity, použije se pro přidělení jednotlivých produktů standardní kapacity zvláštní algoritmus přidělení. Nabídky na různé produkty standardní kapacity se při uplatnění aukčního algoritmu posuzují nezávisle na sobě. Pro každoroční aukce roční kapacity, každoroční aukce čtvrtletní kapacity a klouzavé aukce měsíční kapacity se použije algoritmus anglické aukce s několika nabídkovými koly.

2.1.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

Varianta I.

Varianta I nepřináší žádné přínosy.

Zachováním současného stavu by se model trhu s plynem v České republice dostal do přímého nesouladu s NC CAM. Nesplnění požadavků definovaných v NC CAM může vyvolat právní kroky Evropské komise vůči České republice za nesplnění povinností vyplývajících z Unijního práva.

Varianta II.

Náklady budou vyvolány zejména na straně provozovatele přepravní soustavy a obchodníků využívajících vstupní a výstupní hraniční body přepravní soustavy pro import plynu do České republiky a export do dalších zemí. Vzhledem ke skutečnosti, že harmonizace mechanismů přidělování kapacit proběhne napříč EU lze očekávat, že dosažení sjednocení pravidel zpřehlední a zefektivní využití přepravních kapacit, což se může pozitivně projevit na cenách všech zákazníků.

Přesnou výši nákladů na straně provozovatele přepravní soustavy a na straně obchodníků využívajících hraniční předávací body není možné vyčíslit. Na straně provozovatele přepravní soustavy jsou tyto náklady závislé na tom, jaká platforma případně platformy budou používány na jednotlivých vstupních a výstupních hraničních bodech. Rezervace kapacit prostřednictvím zvažovaných platform nepřináší podle veřejně dostupných informací pro obchodníky žádné náklady, vyjma nákladů na zaškolení dotčených zaměstnanců. Uživatelské rozhraní aukčních platform je založeno na internetových technologiích a kromě standardních zabezpečovacích mechanismů není vyžadován další hardware nebo software.

Náklady na implementaci do informačního systému provozovatele přepravní soustavy a náklady na provoz platformy budou uznány jako oprávněné náklady do regulace v rozsahu přepravních kapacit nezbytných pro zajištění přepravy plynu pro potřeby České republiky.

V porovnání se stávajícím modelem rezervace kapacit znamená implementace NC CAM zásadní změnu v přístupu k rezervaci přepravních kapacit. Změna spočívá v přechodu z flexibilního modelu rezervace kapacit, kdy je kapacitu možné rezervovat kdykoli, k modelu rigidnímu, kdy je možné kapacitu nakoupit (rezervovat) pouze v termínech stanovených aukčním kalendářem. Tato změna přinese z pohledu obchodníků větší potřebu více využívat krátkodobé kapacitní produkty a pružněji tak reagovat na změnu v tocích plynu. V důsledku

této změny Energetický regulační úřad provede v cenovém rozhodnutí změnu multiplikátorů charakteristických pro krátkodobé produkty tak, aby předpokládané vyšší využití krátkodobých produktů nepřinášelo obchodníkům negativní dopad na finanční toky spojené s náklady na rezervaci kapacit.

Náklady

Oblast	Varianta I	Varianta II
Obecné náklady	Možné sankce za nesoulad vnitrostátní úpravy s NC CAM	
IT náklady	Žádné dodatečné náklady	PPS – úprava IT systému a náklady na on-line platformu pro rezervaci přepravní kapacity

Přínosy

Přínosy	Varianta I	Varianta II
Zefektivnění nabídky a obchodování s kapacitami	Žádný dopad	Pozitivní dopad
Soulad s NC CAM	Není v souladu	Je v souladu
Podpora integrace trhu s plynem se sousedícími trhy	Žádný dopad	Pozitivní dopad
Dopad do cen zákazníků	Pravděpodobně negativní dopad	Žádný dopad

2.1.4 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Z hlediska nákladů a přínosů představuje Varianta I neutrální variantu, která je v rozporu s NC CAM a pravděpodobně by přinesla zvýšení konečné ceny pro zákazníka. Proto se z hlediska nákladů a přínosů jako optimální jeví Varianta II. Tato varianta nemá významnější negativní dopady a je v souladu NC CAM.

2.1.5 Návrh řešení

2.1.5.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

1. Varianta II. – soulad s NC CAM, přiměřené náklady - zvolené řešení
2. Varianta I. – nesoulad s NC CAM, pravděpodobně negativní dopad do cen plynu zákazníků

Zvolená koncepce vychází z evropské úpravy cílové modelu trhu s plynem. V průběhu konzultačního procesu proto nebyly dotčenými subjekty navrhovány jiné principiální alternativy. Mezi všemi účastníky trhu s plynem, kteří se zapojili do veřejného konzultačního procesu, došlo ke konsenzu na zvoleném technickém řešení, které tak transparentně představuje vůli účastníků trhu s plynem.

2.1.6 Implementace doporučené varianty a vynucování

Samotná implementace Varianty II. do praxe by neměla přinést významné komplikace pro účastníky trhu s plynem. Navrhovaná prováděcí právní úprava má naopak za cíl nevytvářet bariéry k účasti na trhu s plynem v České republice, a to zejména pro obchodníky, nezvyšovat rizika pro provozovatele přepravní soustavy a účastníky trhu, podporovat obchodování a efektivní nabídku přepravní kapacity, za využití již vybudovaných IT systémů. Navrhovaná prováděcí právní úprava podpoří rozvoj trhu s plynem v České republice a nastaví takové podmínky, které zajistí bezpečnost dodávek plynu pro zákazníky v České republice a zároveň nezpůsobí nárůst cen pro zákazníky v důsledku přijetí řešení vyvolávajícího neopodstatněné náklady.

Náklady na implementaci uvažované varianty jsou přiměřené vzhledem k nákladům spojeným se zajištěním dodávky plynu a provoz soustav. Implementací uvažované varianty nevzniká žádná dodatečná administrativní zátěž. Implementace nepředpokládá žádné dodatečné nároky na rozpočet Úřadu, ani na ostatní veřejné rozpočty.

2.1.7 Přezkum účinnosti regulace

Oprávnění k přezkumu účinnosti prováděcí právní úpravy stanovené vyhláškou bude náležet Energetickému regulačnímu úřadu, kterému přísluší zákonné zmocnění k vydání takové prováděcí právní úpravy ve smyslu ustanovení § 98a odst. 2 písm. i) bod 2 energetického zákona. Energetický regulační úřad je také vnitrostátním regulačním orgánem ve smyslu NC CAM.

Přezkum účinnosti navrhované právní úpravy bude dále příslušet rovněž Ministerstvu průmyslu a obchodu, které je ústředním orgánem státní správy pro oblast energetiky.

2.1.8 Konzultace a zdroje dat

Energetický regulační úřad vedl o návrhu implementace pravidel NC CAM prostřednictvím prováděcí vyhlášky k energetickému zákonu, kterou se stanoví Pravidla trhu s plynem, s dotčenými subjekty průběžné konzultace.

Dne 14. prosince 2013 zveřejnil Úřad na svých webových stránkách informaci o vydání NC CAM.

Úřad v této souvislosti informoval, že předpokládá za nejvhodnější způsob implementace novely vyhlášky č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem. Za tímto účelem Úřad zahájil veřejný konzultační proces na jednání konaném dne 8. ledna 2015. V souvislosti s implementací NC CAM do národní legislativy, jejímž výsledkem byl návrh novely vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem, zohledňující mimo jiné požadavky NC CAM, vyzval účastníky trhu s plynem k účasti na veřejném konzultačním procesu, formou zaslání podnětů, připomínek či návrhů týkajících se implementace NA CAM.

Úřad za účelem implementace vytvořil dokument „Základní premisy a výzva k podnětům a návrhům implementace NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 984/2013 ze dne 14. října 2013, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se doplňuje nařízení (ES) č. 715/2009“. K uvedenému dokumentu bylo možné zasílat připomínky a odpovědi na otázky ve zveřejněném dokumentu, a další podněty k implementaci NC CAM.

Úřad v této souvislosti rovněž uvedl, že považuje za nezbytné zohlednit tyto podněty při implementaci jednotlivých ustanovení Nařízení tak, aby konečný návrh cílového stavu implementace Nařízení v maximální možné míře reflektoval podněty ke všem klíčovým bodům implementace od účastníků trhu s plynem, neboť právě na ně bude mít implementace dopad, a zdůraznil, že právě na základě podnětů a připomínek vzešlých z veřejného konzultačního procesu bude celý model koncipován.

Dne 4. května 2015 pak Úřad zveřejnil dokument označený jako „Vypořádání podnětů vznesených k implementaci NC CAM“, v němž předložil účastníkům trhu s plynem vyjádření a vypořádání podnětů, připomínek vznesených ke zveřejněnému návrhu modelu implementace a dále zápis z jednání k NC CAM, které se konalo dne 16. dubna 2015.

Dne 25. června a 22. července 2015 se uskutečnila jednání s účastníky trhu s plynem, na nichž byl projednán návrh provozovatele přepravní soustavy na implementaci NC CAM. Na základě podnětů a připomínek vzešlých z veřejného konzultačního procesu vypracoval Úřad model implementace do vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem.

2.2 Implementace nového způsobu vyrovnávání a vypořádání odchylek v plynárenské síti České republiky

2.2.1 Identifikace problému

Současný způsob vyrovnávání a vypořádání odchylek v plynárenské síti České republiky je založen primárně na tzv. naturálním vyrovnávání odchylek, to znamená, že subjektům zúčtování je každý den stanovena předběžná odchylka za předcházející plynárenský den a tuto jsou povinni vyrovnat v den následující příslušnou nominací na fyzickém nebo virtuálním bodu přepravní soustavy. Po skončení měsíce a zjištění odečtů odběrů plynu zákazníků jsou hodnoty odchylek za předcházející měsíc znovu stanoveny a subjekty zúčtování mají možnost tuto odchylku opět naturálně vyrovnat. Pokud subjekt zúčtování neupraví svoji obchodní pozici dle výsledku denních nebo měsíčních odchylek, je mu účtována cena za nevyrovnaný plyn v souladu s cenovým rozhodnutím Energetického regulačního úřadu. Subjektem na trhu, který zodpovídá za stanovení a vypořádání odchylek, je operátor trhu.

NC BAL definuje jednotné principy pro vyrovnávání plynárenských soustav. Současné principy systému vyrovnávání v České republice, respektive některé jeho části, nejsou v souladu s NC BAL. Především možnost naturálního vypořádání odchylek není v souladu s NC BAL. Dle nového kodexu sítě pro vyrovnávání plynu provozovatel přepravní soustavy, nebo subjekt, který obchodní vyrovnávání vykonává (v případě České republiky je to společnost OTE, a.s.), vypočte denní vyrovnávací poplatky pro každého uživatele sítě vynásobením denního vyrovnávacího množství uživatele sítě použitelnou cenou. Dále NC BAL stanoví způsoby, jakými provozovatel přepravní soustavy provádí tzv. vyrovnávací akce. Primárně mají provozovatelé přepravních soustav využívat standardních obchodních produktů na obchodní platformě nacházející se v jejich vyrovnávací zóně (v podmínkách ČR např. krátkodobý trh organizovaný operátorem trhu), čímž se podpoří vytvoření likvidnějších tržních míst. Druhou možností je využití tzv. vyrovnávací služby, přičemž NC BAL definuje podmínky, za jakých je možno tyto vyrovnávací služby využívat. Taktéž NC BAL požaduje finanční neutralitu provozovatele přepravní soustavy při vykonávání vyrovnávacích akcí, a to prostřednictvím konta neutrality a z něho vyplývajících poplatků za neutralitu. V České republice je dnes jako primární způsob fyzického vyrovnávání využíván tzv. flexibilní kontrakt, který svojí povahou naplňuje podmínky pro vyrovnávací službu. Až jako další možnost je uvedena varianta nákupu nebo prodeje plynu na krátkodobém trhu s plynem operátora trhu. Finanční prostředky za vyrovnávání plynu jsou pak vedeny v rámci regulace (projevují se v rámci stanovení tarifů za přepravu plynu) a neutralizovány prostřednictvím korekčních faktorů.

Je proto nutné upravit procesy jak pro zúčtování a vyrovnávání odchylek ze strany subjektů zúčtování, tak upravit ustanovení týkající se fyzického vyrovnávání prováděného provozovatelem přepravní soustavy.

2.2.2 Návrh variant řešení

Varianta I – ponechávání stávající právní úpravy:

Tato varianta nepočítá s úpravami vyhlášky.

Varianta II – úprava podle návrhu provozovatele přepravní soustavy:

Navrhovaná změna zavádí denní vyrovnávací poplatky na základě vypočtených odchylek. Úprava nepředpokládá využití akumulace soustavy pro potřeby obchodního vyrovnávání. Dojde k úpravě posloupnosti akcí pro fyzické vyrovnávání soustavy a zavedení konta neutrality. Úprava předpokládá předávání informací o stavu soustavy ex-post. Tato varianta předpokládá finanční kompenzace rozdílů mezi denními a měsíčními odchylkami s možnými křížovými dotacemi mezi odběrnými místy s různými typy měření.

Varianta III – úprava podle návrhu:

Navrhovaná změna zavádí denní vyrovnávací poplatky a zároveň se poskytuje každému subjektu zúčtování služba flexibility prostřednictvím akumulace („linepack flexibility service“), která umožní vytvořit pro každý subjekt zúčtování („SZ“) účet flexibility a účet odchylek, v rámci něhož se budou moci pohybovat bez dodatečných nákladů na vyrovnávání. Taktéž dojde k úpravě posloupnosti akcí pro fyzické vyrovnávání soustavy a zavedení konta neutrality.

2.2.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

Náklady budou vyvolány na straně obchodníků (subjektů zúčtování), zákazníků, operátora trhu („OTE“), provozovatele přepravní soustavy („PPS“) a provozovatelů distribučních soustav. Náklady se budou týkat především IT nákladů, součástí analýzy přínosů budou identifikovány i očekávané nevýhody jednotlivých variant.

Náklady

Oblast	Varianta I	Varianta II	Varianta III
<u>Obecné náklady</u>	Možné sankce za nesoulad vnitrostátní úpravy s NC BAL		
<u>IT náklady</u>	Žádné dodatečné náklady	OTE – úprava IT systému pro výpočet a vypořádání odchylek Obchodníci – nutnost zlepšovat predikce spotřeby konečných	OTE – úprava IT systému pro výpočet a vypořádání odchylek Obchodníci – nutnost zlepšovat predikce spotřeby konečných

		zákazníků PPS – úprava predikčních systémů spotřeby pro potřeby identifikace potřeby provedení vyrovnávacích akcí	zákazníků PPS – úprava predikčních systémů spotřeby pro potřeby identifikace potřeby provedení vyrovnávacích akcí
<u>Obchodní oddělení PPS</u>	Žádné dodatečné náklady	PPS – nutné vybudovat obchodní oddělení pro realizaci vyrovnávacích akcí prostřednictvím nákupu a prodeje plynu na obchodní platformě	PPS – nutné vybudovat obchodní oddělení pro realizaci vyrovnávacích akcí prostřednictvím nákupu a prodeje plynu na obchodní platformě

Náklady

Přínosy	Varianta I	Varianta II	Varianta III
<u>Vyšší likvidita na trhu s plynem v ČR</u>	Žádný dopad	Pozitivní dopad	Pozitivní dopad
<u>Soulad s NC BAL</u>	Není v souladu	Je v souladu	Je v souladu
<u>Nediskriminační alokace nákladů provozovatele přepravní soustavy na vyrovnávání na subjekty způsobující odchylku</u>	Socializace nákladů na vyrovnávání v rámci přepravních tarifů	Náklady na vyrovnávání jsou nediskriminačně alokovány na ty subjekty, které způsobily odchylku a vyvolaly tak potřebu vyrovnávacích akcí	Náklady na vyrovnávání jsou pouze částečně socializovány, ostatní náklady jsou alokovány na ty subjekty, které způsobily odchylku a vyvolaly tak potřebu vyrovnávacích akcí

Nevýhody	Varianta I	Varianta II	Varianta III
<u>Dopad do cen zákazníků</u>	Žádný dopad	Velký dopad plynoucí ze zvýšených plateb za denní vyrovnávací množství, které obchodníci přenesou do cen komodity pro konečné zákazníky Dle propočtu na základě dat roku 2014 2,25 Kč/MWh tj.cca 173 mil. Kč/rok Dále náklady obchodníků na IT a zlepšení predikce - nevyčíslováno	Dle propočtu na základě dat roku 2014 bez navýšení nákladů oproti současnému stavu. Dále náklady obchodníků na IT a zlepšení predikce – nevyčíslováno.
<u>Závislost na predikcích spotřeby ze strany obchodníků</u>	Žádný dopad	Velký dopad, kdy jakákoliv nepřesnost v predikci spotřeby, na základě které dojde k odchylce, bude finančně postihnuta	Malý dopad díky poskytnutí služby flexibility prostřednictvím akumulace
<u>Náklady provozovatelů distribučních soustav na zvýšení přesnosti měření a četnosti přenášení dat</u>	Dle odhadu provozovatelů distribučních soustav cca 30 mil. Kč v průběhu 5 až 7 let.	Dle odhadu provozovatelů distribučních soustav cca 30 mil. Kč v průběhu 2 až 3 let jednorázově Dále lze předpokládat zvýšený tlak obchodníků na existenci vnitrodenního přenosu dat, který	Dle odhadu provozovatelů distribučních soustav cca 30 mil. Kč v průběhu 2 až 3 let.

		vyvolá další vícenáklady.	
--	--	---------------------------	--

2.2.4 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Z hlediska nákladů, přínosů a nevýhod se jako nejlepší varianta jeví Varianta I. Tato varianta není v souladu s NC BAL, proto je nutné přijmout jinou variantu. Jako optimální z hlediska vyhodnocení přínosů, nákladů a nevýhod byla vyhodnocena Varianta III., která minimalizuje dopady na obchodníky a zákazníky a stále zůstává v souladu s NC BAL.

2.2.5 Návrh řešení

2.2.5.1 Stanovení pořadí variant a výběr nevhodnějšího řešení

1. Varianta III. – soulad s NC BAL, přiměřené náklady – zvolené řešení.
2. Varianta II. – soulad s NC BAL, zvýšené náklady
3. Varianta I. – nesoulad s NC BAL, nulové náklady

Zvolená koncepce vychází z evropské úpravy cílové modelu trhu s plynem. V průběhu konzultačního procesu proto nebyly dotčenými subjekty navrhovány jiné principiální alternativy. Mezi všemi účastníky trhu s plynem, kteří se zapojili do veřejného konzultačního procesu, došlo ke konsenzu na zvoleném technickém řešení, které tak transparentně představuje vůli účastníků trhu s plynem.

2.2.6 Implementace doporučené varianty a vynucování

Samotná implementace prováděcího předpisu podle Varianty III. do praxe by neměla přinést významné komplikace pro účastníky trhu s plynem. Navrhovaná prováděcí právní úprava má naopak za cíl nevytvářet bariéry k účasti na trhu s plynem v České republice, a to zejména pro malé obchodníky, nezvyšovat rizika pro provozovatele přepravní soustavy a operátora trhu a v co největší míře podporovat obchodování na krátkodobém trhu s plynem v ČR, a tedy využít v největší možné míře již vybudované IT systémy účastníků trhu s plynem. Výsledný model pak bude představovat vyvážený a nediskriminační kompromis, jehož hlavním smyslem je rozvoj trhu s plynem v České republice a nastavení takových podmínek, aby byla zajištěna bezpečnost dodávek plynu pro zákazníky v České republice a zároveň nedošlo k nárůstu cen pro zákazníky v důsledku přijetí řešení vyvolávajícího neopodstatněné náklady.

Navrhovaná právní úprava tak nebude mít negativní dopad na podnikatelské prostředí v energetice v České republice, po držitelích licencí bude v souvislosti s fungováním trhu s plynem v České republice v porovnání se stávající právní úpravou vyžadován podobný rozsah úkonů.

Náklady na implementaci uvažované varianty jsou vzhledem k nákladům spojeným se zajištěním provozu soustav a dodávek plynu zanedbatelné. Novelou vyhlášky nevzniká žádná

dodatečná administrativní zátěž. Předpokládané náklady u provozovatelů distribučních soustav jsou odhadovány ve výši cca 30 mil. Kč v průběhu tří let a souvisí s převedením velké většiny měření typu B na typ měření A, což ve svém důsledku zlepší i přesnost denních alokací v odběrných místech s měřením typu C a snížení rozdílů mezi daty z denního a měsíčního vyhodnocování odchylek. Tyto náklady by byly vynaloženy i v případě varianty I, avšak v delším časovém horizontu. Náklady na úpravu IT systému u operátora trhu se předpokládají do 3 mil. Kč.

Úřad při implementaci vyrovnávání a vypořádání odchylek v plynárenské síti České republiky zvolil za místo, kde primárně provozovatel přepravní soustavy provádí nákupy a prodeje plynu v rámci vyrovnávacích akcí, vnitrodenní trh s plynem organizovaný operátorem trhu. Vnitrodenní trh organizovaný operátorem trhu splňuje i další požadavky, které Energetický regulační úřad jako správní úřad pro výkon regulace v energetice při implementaci NC BAL respektoval, a které konkretizují obecné podmínky stanovené pro obchodní platformu v ustanovení čl. 10 NC BAL

- Existence trhu 24/7 (bez rozlišení pracovní, nepracovní den, svátek atd.) – souvisí s potřebou provozovatele přepravní soustavy realizovat vyrovnávací akci podle potřeby soustavy kdykoliv.
- Stabilita parametrů a principů trhu - Úřad zvolil takový trh, kde může určovat nebo zásadním způsobem ovlivňovat nabízený produkt, termín, kdy je produkt nabízen (od kdy do kdy je trh otevřen) a místo dodání plynu (virtuální obchodní bod ČR).
- Zajištěnost existence trhu – Úřad zvolil takový trh, kde je organizátorem trhu zaručena jeho existence v souladu s energetickým zákonem.
- Minimální vstupní bariéry vstupu na trh - Úřad zvolil takový trh, který umožní maximalizovat počet aktivních účastníků. Nesmí existovat bariéry objemové ani finanční, které by subjektu zúčtování bránily nebo komplikovaly vstup na takový trh.

NC BAL přináší obchodníkům povinnost podílet se na vyrovnávání soustavy. Určením trhu, kde bude provozovatel přepravní soustavy realizovat vyrovnávací akce, umožňuje všem uživatelům soustavy, kteří jsou subjekty zúčtování, se na tomto trhu podílet, čímž zvyšuje bezpečnost plynárenské soustavy a přispívá k předvídatelnosti tržního prostředí.

Objem vyrovnávacích akcí se nepředpokládá ve velkém rozsahu, neboť vzhledem ke zvolené variantě implementace NC BAL s využitím flexibility prostřednictvím akumulace, bude velká část denních odchylek obchodníků (subjektů zúčtování) mezi vstupem a výstupem z plynárenské soustavy řešena pomocí tohoto nástroje. Objem vyrovnávacích akcí provozovatele přepravní soustavy by tak měl být minimální.

Dodržování Pravidel trhu s plynem kontroluje Energetický regulační úřad jako správní orgán příslušný ke kontrole dodržování energetického zákona a udělování pokut za zjištěná porušení zákona.

Zvolená varianta implementace NC BAL žádným způsobem neomezuje a nezpochybňuje volbu účastníků trhu s plynem, jakým způsobem budou realizovat své nákupy a prodeje plynu, ať již prostřednictvím dvoustranných obchodů nebo pomocí organizovaných trhů s plynem nebo brokerských platform. Při implementaci nařízení NC BAL Energetický regulační úřad postupoval v souladu s tímto nařízením, kdy návrh vyhlášky o Pravidlech trhů s plynem vymezuje takovou obchodní platformu, která byla do vyhlášky implementována na základě a v mezích tohoto nařízení.

Zároveň byl Energetický regulační úřad rovněž povinen dodržet ustanovení § 20a odst. 4 písm. a) energetického zákona, protože vyhláška o Pravidlech trhu s plynem je prováděcí právní předpis, který je vydáván na základě zmocnění v energetickém zákoně, a jako takový energetický zákon provádí, a to na základě a v mezích zákona.

2.2.7 Přezkum účinnosti regulace

Oprávnění k přezkumu účinnosti prováděcí právní úpravy stanovené vyhláškou č. 365/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů bude náležet Energetickému regulačnímu úřadu, kterému přísluší zákonné zmocnění k vydání takové prováděcí právní úpravy ve smyslu ustanovení § 98a odst. 2 písm. i) bod 4 energetického zákona. Energetický regulační úřad je také vnitrostátním regulačním orgánem ve smyslu NC BAL

Přezkum účinnosti navrhované právní úpravy bude dále příslušet rovněž Ministerstvu průmyslu a obchodu, které je ústředním orgánem státní správy pro oblast energetiky.

2.2.8 Konzultace a zdroje dat

Energetický regulační úřad vedl o návrhu implementace pravidel NC BAL prostřednictvím prováděcí vyhlášky k energetickému zákonu, kterou se stanoví Pravidla trhu s plynem, s dotčenými subjekty průběžné konzultace.

Dne 1. prosince 2014 zveřejnil Úřad na svých webových stránkách informaci o vydání NC BAL. Úřad v této souvislosti informoval, že pokládá za nejvhodnější způsob implementace novelu vyhlášky č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem. Za tímto účelem Úřad zahájil veřejný konzultační proces zveřejněním návrhu Koncepte implementace NC BAL do národní legislativy, jehož výsledkem byl návrh nové vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem, zohledňující mimo jiné požadavky NC BAL, a vyzval účastníky trhu s plynem k účasti na veřejném konzultačním procesu, formou zaslání podnětů, připomínek či návrhů týkajících se implementace NC BAL.

Úřad v této souvislosti rovněž uvedl, že považuje za nezbytné zohlednit tyto podněty při implementaci jednotlivých ustanovení NC BAL tak, aby konečný návrh cílového stavu

implementace Nařízení v maximální možné míře reflektoval podněty ke všem klíčovým bodům implementace od účastníků trhu s plynem, neboť právě na ně bude mít implementace dopad, a zdůraznil, že právě na základě podnětů a připomínek vzešlých z veřejného konzultačního procesu bude celý model koncipován.

Dne 30. ledna 2015 zveřejnil Úřad na webových stránkách dokument pod názvem „Vypořádání podnětů vznesených k implementaci NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 312/2014 ze dne 26. března 2014, kterým se stanoví kodex sítě pro vyrovnávání plynu v přepravních sítích“.

Dne 9. března 2015 pak byl prostřednictvím webových stránek Úřad účastníkům trhu předložen dokument pod názvem „Implementace NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 312/2014 - návrh modelu“ jako návrh modelu implementace Nařízení na základě výsledků veřejného konzultačního procesu ke zveřejněné Konceptci. Energetický regulační úřad v této souvislosti vyzval účastníky trhu s plynem k účasti na veřejném konzultačním procesu, formou zaslání svých odůvodněných podnětů, připomínek či návrhů týkajících se návrhu modelu implementace Nařízení při respektování pravidel konzultačního procesu.

Dne 11. května 2015 pak Úřad zveřejnil dokument označený jako „Vypořádání podnětů ke zveřejněnému návrhu modelu implementace NC BAL“, v němž předložil účastníkům trhu s plynem vyjádření a vypořádání podnětů, připomínek vznesených ke zveřejněnému návrhu modelu implementace a dále zápis z jednání k NC BAL, které se konalo dne 22. dubna 2015.

2.3 Obchodní platforma, v rámci které provozovatel přepravní soustavy provádí vyrovnávací akce nákupem nebo prodejem krátkodobých standardizovaných produktů ve smyslu nařízení NC BAL

2.3.1 Identifikace problému

Na základě klíčové filozofie ukotvující principy NC BAL je žádoucí, aby provozovatel přepravní soustavy v co největší míře pokrýval své potřeby na vyrovnávání přepravní soustavy prostřednictvím nákupu a prodeje krátkodobých standardizovaných produktů.

Podle čl. 6 odst. 1 NC BAL provozovatel přepravní soustavy provádí vyrovnávací akce, aby:

- a) udržoval přepravní soustavu v provozních mezích;
- b) dosáhl jiné konečné denní pozice skladování v potrubí v rámci přepravní sítě, než jaká byla předpokládána na základě očekávaných dodávek a odběrů pro tento plynárenský den, a to v souladu s úsporným a účinným provozem přepravní sítě.

V souladu s čl. 6 odst. 3 NC BAL provozovatel přepravní soustavy provádí vyrovnávací akce:

- a) nákupem nebo prodejem krátkodobých standardizovaných produktů v rámci obchodní platformy a/nebo
- b) využitím vyrovnávacích služeb.

Ustanovení čl. 10 NC BAL definuje základní parametry a podmínky, které je obchodní platforma nabízející krátkodobé standardizované produkty povinna splňovat, mají-li být tyto produkty určeny pro stanovení marginální prodejní ceny, marginální kupní ceny a vážené průměrné ceny.

2.3.2 Návrh variant řešení

Varianta I – vznik nové platformy

Realizace této varianty předpokládá, že v dané vyrovnávací zóně (České republice) na žádné z dostupných platforem není a ani není možné do budoucna očekávat dosažení dostatečné likvidity, která umožní, aby bylo možné standardizované krátkodobé produkty určené pro vyrovnávání přepravní soustavy pořídit rozumným způsobem nebo takovým způsobem, aby byly splněny požadavky ustanovení čl. 10 NC BAL).

Varianta II – využití stávajícího krátkodobého trhu s plynem organizovaného operátorem trhu na základě ustanovení § 20a odst. 4 písm. a) energetického zákona

Stávající právní úprava dána vyhláškou č. 365/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v ustanovení § 43 odst. 1 stanovuje, že provozovatel přepravní soustavy poptává nebo nabízí plyn na organizovaném krátkodobém trhu s plynem. Přesný popis mechanismu je uveden v příloze č. 6 vyhlášky.

Navrhovaná varianta vychází i nadále z této zvolené konstrukce, kdy provozovatel přepravní soustavy bude moci primárně provádět vyrovnávací akce nákupem a prodejem plynu na vnitrodenním trhu organizovaném operátorem trhu nebo využitím vyrovnávací služby. Ostatní vyrovnávací služby budou využívány pouze tehdy, pokud krátkodobé standardizované produkty nazajistí nebo pravděpodobně nebudou schopny zajistit reakci nutnou k tomu, aby byla přepravní síť udržena v provozních mezích.

Varianta III - využití obchodních platforem organizovaných jinými provozovateli obchodních platforem

Tato varianta vychází z konstrukce, kdy je provozovatel přepravní soustavy oprávněn provádět nákup a prodej standardizovaných krátkodobých produktů na jiných trzích organizovaných jinými osobami. Podle čl. 6 odst. 3 NC BAL provádí provozovatel přepravní soustavy vyrovnávací akce nákupem nebo prodejem krátkodobých standardizovaných

produktů v rámci tzv. obchodní platformy. Ustanovení čl. 10 NC BAL definuje podmínky, které je obchodní platforma povinna splňovat.

2.3.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

Z hlediska nákladů a kompatibility s kritérii NC BAL se vhodnou variantou jeví varianta II, která splňuje všechna kritéria stanovené článkem 10 a využívá existující IT řešení.

Kritérium	Varianta I*	Varianta II	Varianta III**
Cena za registraci	NA	10 000 Kč	15 000 EUR
Měsíční cena za zúčtování	NA	1 000 Kč***	1 225 EUR
Cena za zobchodované množství	NA	0,30 Kč/MWh	0,005 EUR/MWh resp. 0,0015 EUR/MWh pro účastníky označované jako „tvůrce trhu“.
Služba rovného zacházení	ANO	ANO	NE - Rozdílné ceny za zobchodované množství pro „běžného účastníka obchodování“ a pro „tvůrce trhu“.
Zajištěnost existence trhu	ANO	ANO	NE
Stabilita parametrů a principů	ANO	ANO	NE
Obchodování každý plynárenský den na bázi 24 hodin denně každý den	ANO	ANO	NE
Počet účastníků trhu	NA	89	10

* Hypotetická varianta předpokládající splnění kritérií podle čl. 10 NC BAL.

** Pro možné řešení varianty III byly použity údaje z vybrané obchodní platformy provozované společností Power Exchange Central Europe, a. s.

*** Tato cena v sobě zahrnuje i další služby operátora trhu subjektům zúčtování v souladu s energetickým zákonem a vyhláškou o Pravidlech trhu s plynem.

Úřad níže uvedeným způsobem posuzoval výše vymezená kritéria:

- Cena za registraci, měsíční cena za zúčtování, cena za zobchodované množství – Úřad hodnotil podmínky, za nichž je možné maximalizovat počet aktivních účastníků a minimalizovat náklady všech účastníků trhu podílejících se na obchodování vyrovnávacích akcí provozovatele přepravní soustavy - a tím minimalizovat náklady na vyrovnávací akce.
- Obchodování každý plynárenský den (čl. 10 odst. 1 písm. a) - existence trhu 24/7, tj. bez rozlišení pracovní, nepracovní den, svátek atd.) – je nezbytnou potřebou provozovatele přepravní soustavy realizovat vyrovnávací akci podle potřeby soustavy kdykoliv.
- Stabilita parametrů a principů trhu - Úřad hodnotil, zda na dotčeném trhu může určovat nebo zásadním způsobem ovlivňovat nabízený produkt, termín, kdy je produkt nabízen (od kdy do kdy je trh otevřen) a místo dodání plynu (virtuální obchodní bod ČR).
- Zajištěnost existence trhu – Úřad hodnotil, zda je organizátorem trhu zaručena jeho existence v souladu s energetickým zákonem.
- Počet účastníků trhu – Úřad hodnotil počet subjektů, které se daného trhu účastnili v době přípravy vyhlášky.

2.3.4 Návrh řešení

Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

1. Varianta II – soulad s NC BAL, přiměřené náklady – zvolené řešení
2. Varianta I – soulad s NC BAL, extrémně vysoké náklady, neefektivní
3. Varianta III – nesoulad s NC BAL, vysoké náklady

Při volbě možného řešení identifikovaného problému vycházel Úřad z několika předpokladů – splnění kritérií podle čl. 10 a čl. 22 NC BAL, zohlednění osvědčených postupů při maximálním využití již vybudované IT infrastruktury. Zvolená koncepce vychází z evropské úpravy cílového modelu trhu s plynem a zvolené řešení odpovídá situaci v jiných členských zemích EU. V průběhu konzultačního procesu k věcnému návrhu modelu implementace NC BAL nebyly dotčenými subjekty navrhovány jiné alternativy než-li zvolená varianta. Mezi všemi účastníky trhu s plynem, kteří se zapojili do veřejného konzultačního procesu, došlo ke konsenzu na zvoleném řešení, které tak transparentně představuje vůli účastníků trhu s plynem.

Podle čl. 22 odst. 3 pro účely stanovení marginální prodejní ceny, marginální kupní ceny a vážené průměrné ceny se související obchodní transakce provádějí v rámci platform, které jsou předem identifikovány provozovatelem přepravní soustavy a schváleny vnitrostátním regulačním orgánem. Jak je uvedeno v části 2.3.7, nevznesl provozovatel přepravní soustavy ani jiný účastník trhu s plynem požadavek, aby byla schválena další obchodní platforma.

2.3.5 Implementace doporučené varianty a vynuucování

Zvolená varianta je do návrhu vyhlášky implementována v části osmé, zejména prostřednictvím ustanovení § 52 až § 55 a přílohy č. 5 až 9.

Tato ustanovení vymezují, že provozovatel přepravní soustavy bude moci provádět vyrovnávací aukce pouze využitím nákupu a prodeje plynu na vnitrodenním trhu organizovaném operátorem trhu nebo vyrovnávací služby.

V případě, že krátkodobé standardizované produkty nezajistí nebo nebudou pravděpodobně schopny zajistit reakci nutnou k tomu, aby byla přepravní síť udržena v provozních mezích, využije provozovatel přepravní soustavy podle čl. 9 odst. 1 písm. c) NC BAL vyrovnávací službu za předpokladu splnění podmínky dané čl. 6 odst. 4 písm. b) NC BAL.

2.3.6 Přezkum účinnosti regulace

Oprávnění k přezkumu účinnosti prováděcí právní úpravy stanovené vyhláškou o Pravidlech trhu s plynem bude náležet Energetickému regulačnímu úřadu, kterému přísluší zákonné zmocnění k vydání takové prováděcí právní úpravy ve smyslu ustanovení § 98a

odst. 2 písm. i) bod 4 energetického zákona. Energetický regulační úřad je také vnitrostátním regulačním orgánem ve smyslu NC BAL.

Přezkum účinnosti navrhované právní úpravy bude dále příslušet rovněž Ministerstvu průmyslu a obchodu, které je ústředním orgánem státní správy pro oblast energetiky.

2.3.7 Konzultace a zdroje dat

Energetický regulační úřad vedl o návrhu implementace pravidel NC BAL prostřednictvím prováděcí vyhlášky k energetickému zákonu, kterou se stanoví Pravidla trhu s plynem, s dotčenými subjekty průběžné konzultace.

Dne 1. prosince 2014 zveřejnil Úřad na svých webových stránkách informaci o vydání NC BAL. Úřad v této souvislosti informoval, že pokládá za nejvhodnější způsob implementace novelu vyhlášky č. 365/2009 Sb., o Pravidlech trhu s plynem. Za tímto účelem Úřad zahájil veřejný konzultační proces zveřejněním návrhu Koncepce implementace NC BAL do národní legislativy, na jehož základě byly ze strany účastníků trhu s plynem identifikovány klíčové připomínky ke stávajícímu modelu vyrovnávání plynu v soustavě požadavky na úpravu vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem v kontextu aplikace NC BAL. Úřad, vědom si výrazného zásahu do modelu trhu s plynem, vyzval účastníky trhu s plynem k účasti na veřejném konzultačním procesu, formou zaslání podnětů, připomínek či návrhů týkajících se implementace Nařízení.

Úřad v této souvislosti rovněž uvedl, že považuje za nezbytné zohlednit tyto podněty při aplikaci jednotlivých ustanovení NC BAL tak, aby konečný návrh cílového stavu implementace NC BAL v maximální možné míře reflektoval podněty ke všem klíčovým bodům implementace od účastníků trhu s plynem, neboť právě na ně bude mít implementace dopad, a zdůraznil, že právě na základě podnětů a připomínek vzešlých z veřejného konzultačního procesu bude celý model koncipován.

Dne 30. ledna 2015 zveřejnil Úřad na webových stránkách dokument pod názvem „Vypořádání podnětů vznesených k implementaci NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 312/2014 ze dne 26. března 2014, kterým se stanoví kodex sítě pro vyrovnávání plynu v přepravních sítích“.

Dne 9. března 2015 pak byl prostřednictvím webových stránek Úřad účastníkům trhu předložen dokument pod názvem „Implementace NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 312/2014 - návrh modelu“, jako věcný návrh modelu implementace NC BAL na základě výsledků veřejného konzultačního procesu ke zveřejněné Koncepti. Energetický regulační úřad v této souvislosti vyzval účastníky trhu s plynem k účasti na veřejném konzultačním procesu, formou zaslání svých odůvodněných podnětů, připomínek či návrhů týkajících se návrhu modelu implementace Nařízení při respektování pravidel konzultačního procesu.

Dne 11. května 2015 pak Úřad zveřejnil dokument označený jako „Vypořádání podnětů ke zveřejněnému návrhu modelu implementace NC BAL“, v němž předložil účastníkům trhu s plynem vyjádření a vypořádání podnětů, připomínek vznesených ke zveřejněnému návrhu modelu implementace a dále zápis z jednání k NC BAL, které se konalo dne 22. dubna 2015.

Na základě vypořádání těchto připomínek byla zahájena příprava paragrafového znění implementace NC BAL do vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem.

V žádném z těchto kroků konzultačního procesu nebyla vznesena připomínka ke zvolenému řešení problematiky obchodní platformy.

2.4 Úprava pravidel pro zkušební provoz - nové nastavení definice zákazníka s charakterem otop

2.4.1 Identifikace problému

Podle stávajícího právního předpisu docházelo k situacím, kdy zákazníci s charakterem odběru otop nebyli schopni splnit podmínky pro provozování svého odběrného plynového zařízení ve zkušebním provozu. Je žádoucí tento stav napravit a je proto navržena příslušná úprava v předkládaném návrhu vyhlášky.

2.4.2 Návrh variant řešení

Varianta I – ponechávání stávající právní úpravy:

Tato varianta nepočítá s úpravami vyhlášky.

Varianta II – úprava podle návrhu:

V případě pravidel provozování přepravní nebo distribuční soustavy by došlo k úpravě pravidel pro zkušební provoz, jehož smyslem je ověření instalované technologie. Na základě podnětů od účastníků trhu s plynem by došlo k novému nastavení definice zákazníka s charakterem otop.

2.4.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

Z hlediska nákladů a především přínosů se vhodnou variantou jeví varianta II, neboť negeneruje žádné náklady. Navrhovaná úprava přispěje k většímu využívání plynárenské soustavy a plynu jakožto ekologického zdroje energie, neboť zákazníci s charakterem odběru otop budou moci více využívat odběrné plynové zařízení. Přínos lze jednoznačně identifikovat pro provozovatele dotčených plynárenských zařízení, neboť budou moci efektivně rezervovat distribuční kapacitu nezbytnou pro dodávku plynu do odběrného místa.

2.4.4 Návrh řešení

Jedná se o nápravu současného stavu, kdy zákazníci s charakterem odběru otop nebyli podle dosavadního právního předpisu schopni provozovat své zařízení ve zkušebním provozu, resp.

sjednat pro své odběrné místo distribuci ve zkušebním provozu a nebyli tak schopni systém otestovat a následně provozovat při optimální výši rezervované distribuční kapacity.

2.4.5 Implementace doporučené varianty a vynuucování

Samotná implementace prováděcího předpisu do praxe by neměla přinést žádnou komplikaci pro účastníky trhu s plynem. Naopak se očekává pro účastníky trhu s plynem procesně správné nastavení podmínek pro distribuci plynu ve zkušebním režimu.

Úprava podle návrhu vyhlášky nebude mít negativní dopad na podnikatelské prostředí v energetice v České republice, po držitelích licencí bude v souvislosti s fungováním trhu s plynem v České republice porovnání se stávající právní úpravou vyžadován obdobný rozsah úkonů. Náklady na implementaci uvažovaných variant jsou vzhledem k nákladům spojeným se zajištěním provozu soustav a dodávek plynu zanedbatelné. Navrhovanou úpravou nevzniká žádná dodatečná administrativní zátěž.

Dodržování Pravidel trhu s plynem kontroluje Energetický regulační úřad jako správní orgán příslušný ke kontrole dodržování energetického zákona a udělování pokut za zjištěná porušení zákona.

Návrh vyhlášky nepředpokládá žádné dodatečné nároky na rozpočet Energetického regulačního úřadu, státní rozpočet nebo ostatní veřejné rozpočty. Vyhláška rovněž nepředpokládá sociální dopady nebo dopad na životní prostředí.

2.4.6 Přezkum účinnosti regulace

Oprávnění k přezkumu účinnosti prováděcí právní úpravy stanovené vyhláškou č. 365/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů bude náležet Energetickému regulačnímu úřadu, kterému přísluší zákonné zmocnění k vydání takové prováděcí právní úpravy.

Přezkum účinnosti navrhované právní úpravy bude dále příslušet rovněž Ministerstvu průmyslu a obchodu, které je ústředním orgánem státní správy pro oblast energetiky.

2.4.7 Konzultace a zdroje dat

Energetický regulační úřad vyzval prostřednictvím veřejného konzultačního procesu účastníky trhu s plynem k vznesení námětů a připomínek na úpravu vyhlášky č. 365/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v rámci něhož byla mj. vznesena připomínka na úpravu ustanovení upravující pravidla pro zkušební provoz. Energetický regulační úřad tyto připomínky akceptoval, čímž došlo k upravení definice zákazníka podle charakteru jeho odběru.

2.5 Právo zákazníka na změnu dodavatele

2.5.1 Identifikace problému

Podle § 61 odst. 1 písm. b) energetického zákona má zákazník právo na volbu a bezplatnou změnu dodavatele plynu.

Podle § 11 odst. 4 energetického zákona je držitel licence na přepravu plynu nebo distribuci plynu a držitel licence na činnosti operátora trhu povinen provést úkony nezbytné k uskutečnění volby nebo změny dodavatele elektřiny nebo plynu, pokud zákazník takové právo uplatní. Uplatněním práva na změnu dodavatele elektřiny nebo plynu v rozporu se sjednanými podmínkami ukončení smlouvy se stávajícím dodavatelem elektřiny nebo plynu není dotčena odpovědnost zákazníka za způsobenou škodu.

Zákon č. 131/2015 Sb., kterým byl novelizován energetický zákon, zavádí požadavek na nové postupy při změně dodavatele. Konkrétně jsou zaváděny postupy při výpovědi smlouvy o dodávce plynu nebo o sdružených službách dodávky plynu v případě jejího uzavření distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory držitele licence.

Podle § 98a odst. 2 písm. i) bod 9 energetického zákona Energetický regulační úřad stanoví vyhláškou Pravidla trhu s plynem, která stanoví termíny a postup při volbě a změně dodavatele plynu včetně registrace odběrných a předávacích míst.

2.5.2 Návrh variant řešení

Varianta I – ponechávání stávající právní úpravy:

Tato varianta nepočítá s úpravami vyhlášky. Nedošlo by tedy k reflektování změn v nadřazené právní úpravě.

Varianta II – úprava podle návrhu:

Navrhovaná úprava stanovuje postupy a termíny pro procesy vyplývající z energetického zákona, podle nichž bude realizována změna dodavatele v případě odstoupení od smlouvy, ukončení smluvního vztahu nebo v případě, že v důsledku chyby na straně nového dodavatele plynu není změna dodavatele provedena ke dni ukončení smlouvy u stávajícího dodavatele. Při diskuzích s účastníky trhu s plynem byl kladen důraz na to, aby byly jednoznačně popsány potřebné procesy tak, aby nebyly poškozeny ekonomické zájmy dotčených účastníků trhu s plynem, především s ohledem na práva zákazníků.

Účastníci trhu s plynem v rámci diskuzí k této problematice preferují nastavení procesů takovým způsobem, aby byly pokryty všechny služby související s dodávkou plynu do odběrných míst.

Ustanovení navržené ve vyhlášce je podle názoru Úřadu v souladu se zmocněním podle § 98a odst. 2 písm. i) bod 2 – termíny pro předkládání žádostí o uzavření smluv na trhu s plynem a termíny uzavírání smluv.

2.5.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

Varianta I.

Tato varianta nepřináší pro operátora trhu, provozovatele soustav ani obchodníky s plynem žádné dodatečné náklady. Zásadním negativem této varianty je, že by procesy změny dodavatele stanovené touto prováděcí vyhláškou byly v rozporu se zákonnou úpravou.

Varianta II.

Z hlediska úprav informačního systému operátora trhu a ostatních účastníků trhu s plynem budou náklady minimální. Výhodou však je ošetření procesů tak, že jsou pokryty všechny služby související s dodávkou plynu do odběrného místa a jsou plně respektována práva zákazníků. Z hlediska úprav informačního systému operátora trhu a ostatních účastníků trhu s plynem budou náklady minimální.

2.5.4 Návrh řešení

Pro návrh řešení byla vybrána varianta II.

2.5.5 Implementace doporučené varianty a vynucování

Samotná implementace prováděcího předpisu do praxe by neměla přinést žádnou komplikaci pro účastníky trhu s plynem. Naopak se očekává pro účastníky trhu s plynem zjednodušení procesů a jejich fungování na trhu s plynem v České republice.

Úprava podle návrhu vyhlášky nebude mít negativní dopad na podnikatelské prostředí v energetice v České republice, po držitelích licencí bude v souvislosti s fungováním trhu s plynem v České republice v porovnání se stávající právní úpravou vyžadován obdobný rozsah úkonů. Náklady na implementaci uvažovaných variant jsou vzhledem k nákladům spojeným se zajištěním provozu soustav a dodávek plynu zanedbatelné. Návrhem nové vyhlášky nevzniká žádná dodatečná administrativní zátěž.

Dodržování Pravidel trhu s plynem kontroluje Energetický regulační úřad jako správní orgán příslušný ke kontrole dodržování energetického zákona a udělování pokut za zjištěná porušení zákona.

Návrh vyhlášky nepředpokládá žádné dodatečné nároky na rozpočet Energetického regulačního úřadu, státní rozpočet nebo ostatní veřejné rozpočty. Vyhláška rovněž nepředpokládá sociální dopady nebo dopad na životní prostředí.

2.5.6 Přezkum účinnosti regulace

Oprávnění k přezkumu účinnosti prováděcí právní úpravy stanovené vyhláškou č. 365/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů bude náležet Energetickému regulačnímu úřadu, kterému přísluší zákonné zmocnění k vydání takové prováděcí právní úpravy ve

smyslu ustanovení § 98a odst. 2 písm. i) bod 9 energetického zákona. Energetický regulační úřad je také vnitrostátním regulačním orgánem ve smyslu Nařízení.

Přezkum účinnosti navrhované právní úpravy bude dále příslušet rovněž Ministerstvu průmyslu a obchodu, které je ústředním orgánem státní správy pro oblast energetiky.

2.5.7 Konzultace a zdroje dat

V průběhu tvorby návrhu vyhlášky byl materiál projednáván a konzultován se všemi účastníky trhu s plynem. Úřad se na základě veřejného konzultačního procesu, který k této problematice probíhal od května 2015, rozhodl zvolit řešení, které podporuje většina účastníků trhu s plynem a které pokrývá všechny služby související s dodávkou plynu do odběrného místa zákazníka.

3. Kontakty a prohlášení o schválení RIA

Závěrečnou zprávu RIA zpracoval a kontaktní osobou pro případné připomínky a dotazy je:

Ing. Martin Svoboda

Energetický regulační úřad

Sekce regulace/Odbor plynárenství

tel. 255 715 576

e-mail: martin.svoboda@eru.cz

JUDr. Mgr. Antonín Špiruda, Ph.D

Energetický regulační úřad

Sekce legislativně správní/Odbor právní ochrany spotřebitele

tel: 564 578 637

e-mail: antonin.spiruda@eru.cz

Zvláštní část

K § 1

Ustanovení vymezuje předmět úpravy této vyhlášky v souladu s prováděnými ustanoveními energetického zákona.

K § 2

Určují se základní pojmy, nezbytné pro účely této vyhlášky.

K § 3

Toto ustanovení vymezuje trh s plynem. Dále je zde stanovena zásada rovnosti množství plynu vstupujícího a vystupujícího z distribuční soustavy. Vstup a výstup se uskutečňuje ve vymezených vstupních a výstupních bodech. Je také definován tzv. obchodní bod.

K § 4

Trh s plynem se uskutečňuje s využitím číselných kódů a číselníků spravovaných operátorem trhu. Číselnými kódy jsou označováni účastníci trhu s plynem, předávací místa a odběrná místa. Označení prostřednictvím číselných kódů zajišťuje operátor trhu na základě podnětu provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele přepravní soustavy.

K ČÁSTI DRUHÉ (§ 5 – § 13)

Část druhá zahrnuje ustanovení upravující problematiku přepravy plynu. V ustanovení jsou zakotveny principy pro organizování přepravy plynu využívající metodu Entry-Exit. Jsou charakterizovány vstupní a výstupní body přepravní soustavy. Dále jsou vymezeny jednotlivé typy přepravních kapacit – roční, měsíční, denní, vnitrodenní přepravní kapacitu a v režimu na následující den, rozdílné doby, na které se tyto kapacity rezervují, a postupy při rezervaci přepravních kapacit. Přepravní kapacity se rezervují jako koordinované nebo nekoordinované, pevné nebo přerušitelné. Jsou zde upraveny i postupy a termíny pro rezervaci kapacit pro zákazníky přímo připojené k přepravní soustavě.

Jsou stanoveny postupy pro rezervaci přepravní kapacity v případě jejího nedostatku. Speciální režim je zaveden pro hraniční body při smluvním nedostatku kapacit. Pro přepravu plynu pro odběrná místa ve zkušebním provozu se použijí obdobné postupy jako při distribuci plynu.

Svá ustanovení mají i postupy a termíny pro rezervaci kapacit pro odběrná místa zákazníků přímo připojených k přepravní soustavě.

K zajištění transparentnosti trhu s plynem a rovných podmínek je stanoven minimální obsah a rozsah informací o přepravních kapacitách, souvisejících službách a stavu přepravní

soustavy, které provozovatel přepravní soustavy zveřejňuje na svých internetových stránkách. Jedná se o jeden ze základních principů tzv. přístupu třetích stran do přepravní soustavy.

V této části došlo k implementaci nařízení NC CAM – článek 8 odst. 1 a odst. 5, 7, 9, článek 9 odst. 1 až 6, článek 14 odst. 7, článek 15 odst. 8, články 17, 18, 19, články 21 až 25, článek 26 odst. 2, článek 27 odst. 1.

K ČÁSTI TŘETÍ (§ 14 - § 20)

Ustanovení ukotvují principy pro organizování distribuce plynu. Jsou charakterizovány vstupní a výstupní body distribuční soustavy. Dále jsou vymezeny jednotlivé typy distribučních kapacit, a to distribuční kapacita na dobu neurčitou, měsíční distribuční kapacita a pevná klouzavá distribuční kapacita rezervující se na počet plynárenských dnů, rozdílné doby, na které se tyto kapacity rezervují a postupy při rezervaci distribučních kapacit. Distribuční kapacity na dobu neurčitou a měsíční distribuční kapacity se rezervují jako pevné nebo přerušitelné. Pro uživatele přeshraničních plynovodů se pro rezervaci distribuční kapacity použijí obdobné postupy jako při rezervaci přepravní kapacity.

V ustanovení jsou uvedeny podmínky pro zahájení a vyhodnocení překročení rezervované distribuční kapacity v případě distribuce plynu ve zkušebním provozu.

K transparentnosti trhu s plynem a zajištění rovných podmínek se určuje minimální obsah a rozsah informací o distribučních kapacitách a souvisejících službách, které provozovatel distribuční soustavy zveřejňuje na svých internetových stránkách. Jedná se o jeden ze základních principů tzv. přístupu třetích stran do plynárenské soustavy, zde do distribuční soustavy.

K ČÁSTI ČTVRTÉ (§ 21 - § 29)

Část čtvrtá zahrnuje principy pro organizování uskladňování plynu. Je charakterizován princip virtuálních zásobníků plynu a jejich virtuálních bodů. Dále jsou vymezeny jednotlivé typy skladovacích kapacit s pevným výkonem, a to roční, měsíční a denní skladovací kapacita, rozdílné doby, na které se tyto kapacity rezervují, a postupy při rezervaci skladovacích kapacit. Denní skladovací kapacitu lze rezervovat i s přerušitelným výkonem.

Skladovací kapacity se rezervují na principu vícekolové elektronické aukce, zvláštní režim je zaveden pro nové skladovací kapacity. U denních smluv s přerušitelnou kapacitou je zaveden speciální režim uzavírání smluv na základě ceny nabídnuté subjektem zúčtování za tuto kapacitu.

Dále je zde stanoven postup pro případ, kdy po ukončení smlouvy o uskladňování nedošlo k vytěžení veškerého plynu, který byl skladován na základě této smlouvy. Tento plyn bude provozovatelem podzemního zásobníku prodán v rámci vnitrodenního organizovaného trhu s plynem. Rovněž je stanoven postup krácení skladovacích kapacit při omezení nebo přerušení uskladňování plynu.

K transparentnosti trhu s plynem a zajištění rovných podmínek se určuje minimální obsah a rozsah informací o skladovacích kapacitách a souvisejících službách, které provozovatel podzemního zásobníku zveřejňuje na svých internetových stránkách. Jedná se o jeden ze základních principů tzv. přístupu třetích stran do plynárenské soustavy, zde do podzemního zásobníku plynu.

K ČÁSTI PÁTÉ (§ 30 - § 39)

Ustanovení upravující principy nominace a renominace. Ve vyhlášce jsou popsány postupy a termíny pro nominaci přepravy, distribuce, uskladňování, závazku dodat a závazku odebrat, podmínky a postupy pro zaregistrování nominací, časové termíny předkládání nominací a jejich vyhodnocování. Stejně tak jsou uváděny i postupy a termíny v případě renominací a jejich vyhodnocování.

V této části je i uložena povinnost propojení informačních systémů jednotlivých provozovatelů a operátora trhu, aby nedocházelo ke zbytečnému prodlení v případě nominací a renominací.

V této části došlo k implementaci ustanovení z NC CAM – článek 5 odst. 1, článek 7,

K ČÁSTI ŠESTÉ (§ 40 - § 46)

Proces vyrovnávání soustavy je rozdělen na fyzické a obchodní vyrovnávání odchylek. Zde je ustanoveno obchodní vyrovnávání odchylek.

Je zaveden způsob odpovědnosti za odchylku, rozdělený na vlastní a přenesenou odpovědnost za odchylku. V případě přenesené odpovědnosti za odchylku jsou určeny podmínky, za nichž je možno tuto odpovědnost za odchylku přenést na subjekt zúčtování. Ustanovení obsahuje specifikaci druhů odchylek dle druhu bodu, na kterém k odchylce došlo.

Je zde definovaná odchylka subjektu zúčtování, způsob jejího stanovení a související bilanční účet, jenž je veden u operátora trhu pro každý subjekt zúčtování nebo zahraničního účastníka, který není subjektem zúčtování, a principy poskytování flexibility prostřednictvím akumulace soustavy.

V ustanoveních jsou definovány termíny a postupy obchodního vyrovnání a zúčtování odchylek při předcházení stavu nouze a při stavu nouze. Provozovatel přepravní soustavy primárně nakupuje chybějící plyn nebo prodává přebývající plyn na organizovaném krátkodobém trhu s plynem, kdy cena pro obchodníky za vyrovnávací plyn je odvozena od ceny, za kterou provozovatel přepravní soustavy tento plyn nakoupil nebo odprodal.

Upravuje se také postup pro zúčtování odchylek operátorem trhu a způsob finančního zajištění plateb subjektů zúčtování.

V této části jsou implementována ustanovení z NC BAL – článek 4 odst. 1, článek 5 odst. 1, článek 43, 44.

K ČÁSTI SEDMÉ (§ 47 - § 51)

Vyhláška stanovuje pravidla pro organizaci krátkodobého trhu s plynem ve formě vnitrodenního trhu s plynem a trhu s nevyužitou flexibilitou, a způsoby jejich vypořádání. Krátkodobý trh s plynem organizuje operátor trhu. Možnost účastníků trhu s plynem využívat krátkodobý trh vychází ze zajištění rovnováhy mezi vstupujícím a vystupujícím plynem z plynárenské soustavy. Jedná se o trh, na němž jsou nabídky na dodávku nebo odběr plynu vyhodnocovány na anonymní bázi, kde jediným kritériem pro uspokojení poptávky nebo nabídky je cena sesouhlasení. Jedná se tak o trh, který plně splňuje požadavky na transparentní a nediskriminační obchodní platformu.

Popisuje se výpočet indexu krátkodobého trhu v závislosti na situaci na vnitrodenním trhu organizovaném operátorem trhu, a finanční vypořádání obchodů na vnitrodenním trhu s plynem.

Do části sedmé byla implementována ustanovení z NC BAL – článek 7 odst. 3, článek 10, článek 22 odst. 4.

K ČÁSTI OSMÉ (§ 52 - § 55)

Upravuje se postup pro fyzické vyrovnávání odchylek, tj. v případě rozdílu mezi množstvím plynu vstupujícího do plynárenské soustavy a množstvím plynu vystupujícím z plynárenské soustavy.

Ustanovení definují postup provozovatele přepravní soustavy v případě provádění vyrovnávacích akcí k fyzickému vyrovnávání odchylek, včetně postupu pro stanovení jednotkové ceny za denní vyrovnávací množství, dále pak zavádějí a popisují konto neutrality.

Do části osmé byla implementována ustanovení z NC BAL – článek 8, článek 9, článek 22, článek 29.

K ČÁSTI DEVÁTÉ (§ 56 - § 66)

Rozsah, termíny předávání a zveřejňování údajů a vyúčtování dodávek plynu a ostatních služeb. Uložení povinnosti jakým způsobem a v jakých lhůtách má provozovatel distribuční soustavy předávat stanovené údaje. Dále je zde i upravena povinnost předávání a zveřejňování údajů provozovatelem přepravní soustavy.

Ustanovení určuje data z měření, která předává provozovatel distribuční soustavy a provozovatel přepravní soustavy operátorovi trhu, nezbytná pro vyhodnocení odběru a odchylek jednotlivých subjektů bilancování a pro jejich vypořádání.

Dále je zde určen způsob získávání dat u odběřů, u kterých neexistuje denní měření hodnot. Pro výpočet a následné vyhodnocování se používá metoda typových diagramů dodávky. V ustanovení jsou dále uvedeny časové termíny pro předávání předešlým výpočtem získaných dat.

Upravují se pravidla pro vyhodnocování a zúčtování odchylek jednotlivých subjektů zúčtování a pro jejich vypořádání.

Ustanovení určuje požadavky na vyúčtování ceny plynu v diferenciaci na dodávky plynu pro konečného zákazníka s měřením typu A, B, C nebo CM.

V této části je definována cena souvisejících služeb v plynárenství a postup při stanovení zálohových plateb.

K ČÁSTI DESÁTÉ (§ 67 - § 75)

V ustanovení jsou podrobně popsány a zakotveny postupy pro standardní změnu dodavatele plynu, pro rychlou změnu dodavatele v případě, že subjekt zúčtování pozbyl možnosti nominovat a renominovat v systému operátora trhu, a pro změnu dodavatele formou registrace změny údajů. Změnu dodavatele registruje operátor trhu. Jsou vymezeny předávané údaje z uzavřené smlouvy pro příslušného správce domácí zóny novým dodavatelem plynu a časové termíny. Je zde upraven postup při zkrácení nebo prodloužení dodávky plynu.

V této části je zahrnut i postup při přerušení, omezení a obnovení dodávky plynu při neoprávněném odběru, neoprávněné distribuci a neoprávněné přepravě, jsou stanoveny termíny, ve kterých provozovatel distribuční soustavy provede odpojení nebo obnovení dodávek při neoprávněném odběru, neoprávněné distribuci a neoprávněné přepravě. Dále jsou zde upraveny i postupy a podmínky pro přenesení a převzetí odpovědnosti za odchylku při přeměnách obchodních společností, kdy při přeměně dochází k hromadnému převodu odběrných míst k jinému subjektu zúčtování nebo k jinému dodavateli plynu.

Z důvodu lepší funkčnosti trhu s plynem je definována možnost dodávky plynu od více obchodníků s plynem do jednoho odběrného místa a jsou zde stanoveny pro tyto účely specifické podmínky.

K § 76

Společná ustanovení

K § 77, 78

Přechodnými ustanoveními je odložena platnost ustanovení týkajících se distribuce plynu, uskladňování plynu, nominace a renominace závazku dodat, závazku odebrat, obchodního a fyzického vyrovnávání odchylek. Dále upravují přechod ustanovení jednotlivých okruhů pravidel trhu s plynem z dosavadního právního předpisu na nový.

K § 79

Zrušení dosavadní právní úpravy pro organizaci pravidel trhu s plynem.

K § 80

Účinnost vyhlášky navržena k 1. lednu 2016 s výjimkou některých ustanovení tak, aby účastníci trhu s plynem měli dostatečný časový prostor pro seznámení se s novou právní úpravou a nastavení svých systémů tak, aby od data účinnosti předmětných ustanovení byli schopni vykonávat svou činnost na trhu s plynem v České republice.

K příloze č. 1

Příloha stanovuje náležitosti žádosti o rezervaci přepravní kapacity.

K příloze č. 2

Příloha stanovuje náležitosti žádosti o rezervaci distribuční kapacity.

K příloze č. 3

Příloha stanovuje pravidla pro posouzení proveditelnosti renominace přepravy, distribuce a uskladňování plynu.

K příloze č. 4

Příloha popisuje způsob výpočtu flexibility prostřednictvím akumulace plynárenské soustavy stanovená operátorem trhu pro plynárenský den.

K příloze č. 5

Příloha stanovuje postup vyrovnávací akce na krátkodobém trhu při překročení první úrovně.

K příloze č. 6

Příloha stanovuje postup vyrovnávací akce na krátkodobém trhu při překročení nebo očekávaném překročení druhé úrovně a prioritou vyrovnávací akce, která není realizována na krátkodobém trhu.

K příloze č. 7

Příloha stanovuje informace zveřejňované provozovatelem přepravní soustavy v případě realizace vyrovnávací akce.

K příloze č. 8

Příloha stanovuje postup pro stanovení indexu krátkodobého trhu.

K příloze č. 9

Příloha popisuje určení výši použitelné ceny pro denní vyrovnávací množství.

K příloze č. 10

Příloha stanovuje údaje za vyúčtování distribuce nebo přepravy plynu.

K příloze č. 11

Příloha stanovuje přiřazování tříd typových diagramů dodávky.

K příloze č. 12

Příloha popisuje charakter odběrného místa pro přiřazení typového diagramu dodávky.

K příloze č. 13

Příloha popisuje stanovení zbytkového diagramu odběru plynu a výpočet odběru plynu podle typového diagramu dodávky.

K příloze č. 14

Příloha popisuje postup stanovení plánované a přepočtené roční spotřeby plynu zákazníků s měřením typu C nebo CM.

K příloze č. 15

Příloha popisuje užití typových diagramů dodávek plynu při rozdělení skutečné hodnoty spotřeby v odběrném místě s měřením typu C nebo CM operátorem trhu do jednotlivých plynárenských dní.

K příloze č. 16

Příloha popisuje užití typových diagramů dodávek plynu při rozpočtení fakturované spotřeby pomocí typových diagramů dodávky plynu provozovatelem distribuční soustavy a odhadu spotřeby v případě nedostupnosti údajů zaznamenaných měřicím zařízením v odběrném místě zákazníka s měřením typu C nebo CM.

K příloze č. 17

Příloha popisuje předání informací provozovatele distribuční nebo přepravní soustavy o odběrných místech zákazníků operátorovi trhu.

K příloze č. 18

Příloha stanovuje kategorizaci zákazníků.